

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17-05-5549 סיסו ואח' נ' אינטרמץ' בע"מ ואח'

לפני כבוד השופט עמית יריב

התובע:

דניאל סיסו
ע"י ב"כ עוה"ד פרופ' יפעת ביטון ואפרת פודם

נגד

הנתבעת:

אינטרמץ' בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד אביר בראל

פסק דין

1. לפני תביעה שעילתה בחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, תשס"א – 2000 (להלן: "חוק איסור הפליה" או "החוק"), ועניינה בשאלה האם הופלה התובע בקבלה לחברות באתר האינטרנט שמפעילה הנתבעת.

רקע עובדתי

2. הנתבעת, אינטרמץ' בע"מ, מפעילה אתר היכרויות במרשתת תחת השם המסחרי Alpha (להלן: "האתר"), המיועד, כך לפי הגדרתו, ל"אקדמאים וקרייריסטים". האתר מאופיין ומשווק ככזה העורך סינון למבקשים להירשם אליו על מנת להבטיח כי המשתמשים בו – המהווים מעין "קהילה וירטואלית" או "מאגר מועמדים" פוטנציאליים להיכרות למטרות זוגיות – עומדים באמות מידה מסוימות, ועל כן הם "שידוך ראוי", אם להשתמש בביטוי ארכאי משהו.

התובע, לשעבר סטודנט מצטיין בתכנית המשולבת למשפטים ולחשבונאות באוניברסיטה העברית בירושלים, ולאחר מכן מתמחה במשפטים במשרד עורכי הדין משה שקל ושות' ומיועד להתמחות בחשבונאות במשרד דלויט, קרי – אדם ראוי לכל הדעות – ביקש להצטרף לשורות האתר.

3. בינואר 2016 נרשם התובע בפעם הראשונה לאתר, ובמסגרת זו פירט בשאלון המקוון את פרטי השכלתו, את הרקע המקצועי שלו ואת פרטיו האישיים. במסגרת זו, ציין התובע כי הוא סטודנט בשנה הרביעית למשפטים ולחשבונאות. ביום 16.1.2016 קיבל התובע הודעה ממערכת האתר שבה נמסר לו כי מועמדותו לאתר נדחתה, וכי הוא מוזמן לשוב ולהגיש מועמדות לאתר "בתפקידו הבא" (נספח ב' לתצהיר התובע).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17-05-5549 סיסו ואח' נ' אינטרמץ' בע"מ ואח'

בחודש פברואר 2017, לאחר שסיים את לימודיו האקדמיים והחל את התמחותו במשרד עורכי הדין משה שקל ושות' (להלן: "משרד שקל"), הגיש התובע את מועמדותו לחברות באתר פעם נוספת. ביום 8.2.2017 נדחתה גם מועמדות זו של התובע.

4. לטענת התובע, במקביל לדחיית מועמדותו, התקבלו לאתר שני חברים קרובים שלו (שפרטיהם לא נמסרו – לא בכתב התביעה ולא בתצהיר), והוא החל לחשוד כי פסילתו נובעת ממניעים שאינם ענייניים. על כן נרשם התובע לאתר בשם בדוי, "עמרי רובינשטיין". פרטיו האישיים של מר רובינשטיין האמור זהים לפרטיו של התובע דניאל סיסו, למעט שלושה פרמטרים: במקום שמו האמיתי, דניאל סיסו, נרשם התובע תחת השם "עמרי רובינשטיין", במקום לציין את מוסד לימודיו האמיתי, האוניברסיטה העברית בירושלים, ציין התובע כי למד באוניברסיטת תל-אביב, ובמקום לציין כי הוא מועסק כמתמחה במשרד שקל, הוא ציין כי הוא מועסק במשרד גורניצקי ושות' (להלן: "משרד גורניצקי"). ביום 22.4.2017 התקבל המועמד הפיקטיבי רובינשטיין לחברות באתר.

5. לאחר מכן, וכמעין "בקרה" לתוצאות ה"ניסוי" הראשון, שב ונרשם התובע לאתר ההיכרויות, גם הפעם בשם בדוי – הפעם "דניאל גרינברג", הפעם הוא ציין את מוסד לימודיו הנכון – האוניברסיטה העברית בירושלים, אך עדיין ציין כי הוא מועסק כמתמחה במשרד גורניצקי. יש להעיר, כי ביתר הפרמטרים שסומנו, קרי – רמת הכנסה, ותק בתפקיד ומקום מגורים לא היה כל שינוי בין שלוש המועמדות משנת 2017.

במפתיע או שלא במפתיע, גם דניאל גרינברג התקבל לחברות באתר על סמך נתונו.

6. על יסוד ניסויים אלה, הגיש התובע את תביעתו, שבה הוא טוען כי הופלה על רקע שם משפחתו, "סיסו", שלטענתו הוא שם משפחה מזרחי מובהק, בעוד ששני המועמדים הפיקטיביים – רובינשטיין וגרינברג – שנתוניהם, לטענתו, זהים – התקבלו ללא קושי.

7. הנתבעת טענה בכתב ההגנה מטעמה, כי ככלל, אין היא מקבלת לחברות באתר סטודנטים, ואף לא מתמחים במשפטים, למעט מתמחים המועסקים בעשרת המשרדים הגדולים. על כן, תולה הנתבעת את דחיית מועמדותו של התובע האמיתי ואישור מועמדותם של המועמדים הפיקטיביים לא בשינוי השם, אלא בשינוי המשרד שבו הוא מועסק.

8. להשלמת התמונה אוסיף, כי הנתבעת הגישה תביעה שכנגד, המבוססת על ההרשמה באמצעות הפרופילים הפיקטיביים, שכן תקנון האתר אוסר על מסירת פרטים כוזבים. בהמלצת בית המשפט, משכה הנתבעת את תביעתה שכנגד, וזו נדחתה בהסכמה וללא צו להוצאות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17-05-5549 סיסו ואח' נ' אינטרמץ' בע"מ ואח'

9. המחלוקת היא, אפוא – האם הופלה התובע בקבלה לאתר "אלפא" בשל מוצאו המזרחי?

דיון והכרעה

10. השאלות הטעונות הכרעה בהליך שלפניי הן אלה:

- א. האם הוראות החוק לאיסור הפליה חלות על האתר?
- ב. האם מתקיימת בענייננו איזו מן החזקות הקבועות בסעיף 6 לחוק?
- ג. בהתאם לאמור בסעיף קטן ב' – האם הצליחה הנתבעת לסתור את החזקה, ולחלופין – האם הצליח התובע להוכיח כי הופלה בשל מוצאו?

נבחן את השאלות לפי הסדר.

תחולת החוק על הנתבעת

11. במסגרת סיכום הטענות, העלה ב"כ הנתבעת את הטענה שהוראות החוק כלל אינן חלות עליה, מאחר שהיא איננה מספקת "שירות ציבורי", כי אם שירות אישי במובהק. טענה זו, כמובן, אינה יכולה לעמוד.

סעיף 2 לחוק מגדיר "שירות ציבורי" כך:

"שירותי תחבורה, תקשורת, אנרגיה, חינוך, תרבות, בידור, תיירות ושירותים פיננסיים, המיועדים לשימוש הציבורי"

12. יש לזכור, כי מלכתחילה חוקק החוק לאיסור הפליה על מנת להחיל את עקרון השוויון, אשר חל מקדמת דנא על גופים ומוסדות במגזר הציבורי, גם על המגזר הפרטי. עוד יש לזכור, כי לאור מטרת החוק, כפי שהיא מוגדרת בסעיף 1 לו, "לקדם את השוויון ולמנוע הפליה בכניסה למקומות ציבוריים ובהספקת מוצרים ושירותים", יש לפרש את תחולת החוק באופן מרחיב. שירות ציבורי, אפוא, בהגדרתו ועל פי תכליתו, הוא שירות המיועד לשימוש הציבורי, וניתן להוסיף: שירות הזמין לציבור. את השירות הניתן במסגרת האתר ניתן לשייך הן לרכיב ה"תרבות" והן לרכיב ה"בידור" בהגדרה שבחוק, ובוודאי שאין טעם מניח את הדעת להוציא את האתר מתחולת החוק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17-05-5549 סיסו ואח' נ' אינטרמץ' בע"מ ואח'

האם קמה איזו מן החזקות הקבועות בסעיף 6 לחוק בענייננו?

13. סעיף 3 (א) לחוק קובע כי:

"מי שעיסוקו בהספקת מוצר או שירות ציבורי או בהפעלת מקום ציבורי, לא יפלה בהספקת המוצר או השירות הציבורי, במתן הכניסה למקום הציבורי או במתן שירות במקום הציבורי מחמת גזע, דת או קבוצה דתית, לאום, ארץ מוצא, מין, נטיה מינית, השקפה, השתייכות מפלגתית, גיל, מעמד אישי, הורות או לבישת מדי כוחות הביטחון וההצלה או ענידת סמליהם"

14. זה המקום להסיר מן הפרק טענה נוספת שעלתה בסיכומי הנתבעת, והיא כי מאחר שאין ספק שהתובע הוא יליד ישראל, אזי יש להתייחס לשאלת "ארץ המוצא" כארץ המוצא של התובע עצמו. טענה זו היא יפה, אך אינה יכולה להתקבל. לטעמי, בדיבור "ארץ מוצא" יש לכלול לא רק את מקום הולדתו של התובע עצמו, או של כל תובע אחר הטוען כי הופלה, אלא גם את מוצאו העדתי, שאם לא כן – נגיע לאבסורד שבו מי שנולד במדינה פלונית והופלה בשל כך – יהיה זכאי לסעד, אך מי שהוריו נולדו במדינה פלונית והופלה בשל מוצאו, קרי – בשל ארץ הולדתם של הוריו – לא יהיה זכאי לסעד. על כן, השאלה הטעונה הכרעה היא, האם הנתבעת הופלה על יסוד מוצאו העדתי.

15. מאחר שהוכחתה של הפליה אינה פשוטה, שכן רק לעתים נדירות יודה עוסק בפה מלא כי סירב ליתן שירות מחמת אחת מעילות ההפליה, קובע החוק חזקות עובדתיות, שבהתקיים אחת מהן – עובר הנטל לנתבע להוכיח כי לא הפלה, וכי הייתה סיבה לגיטימית לסירובו לספק את השירות או להתיר את הכניסה למקום. חזקות אלה נקובות בסעיף 6 לחוק איסור הפליה, ולענייננו רלוונטיות שתיים: זו הנקובה בסעיף 6 (1) וזו הנקובה בסעיף 6 (2) לחוק.

16. סעיף 6 (1) לחוק מקים חזקה שהנתבע פעל בניגוד להוראות סעיף 3 כאשר –

"הנתבע סירב לספק מוצר או שירות ציבורי, מנע כניסה למקום ציבורי או סירב לתת שירות במקום ציבורי, לאחר שבירר פרטים הנוגעים לעילות ההפליה המנויות בסעיף 3"

17. לטענת התובע, הוא הופלה מחמת שם משפחתו המזרחי, ועל כן, לשיטתו, הדרישה שהוצגה לו למסור את שמו במסגרת ההרשמה היא בבחינת "בירור פרטים הנוגעים לעילות ההפליה".

18. טענה זו של התובע היא טענה שאינני רואה כל אפשרות לקבלה, ואני חושש שהיא מהווה גישה קיצונית ובלתי סבירה, המותחת את גבולות החזקה *ad absurdum*. ודוק: כמעט כל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17-05-5549 סיסו ואח' נ' אינטרמץ' בע"מ ואח'

אינטראקציה בינאישית כוללת, בשלב כזה או אחר, את מסירת שמו של האדם. הטענה כי דרישה למסור את השם – המהווה חלק אינטגרלי מזהותו של האדם – מהווה "בירור פרטים על עילת האפליה" היא טענה כה מופרכת, עד שיש קושי להתמודד עמה.

די אם אעלה את התהייה, כיצד מבקש התובע מן הנתבעת לרשום את המועמדים לאתר? האם יתבקש כל מועמד לאתר לבחור לעצמו "שם עט"? על כן אני דוחה את טענת התובע, כי קמה החזקה הקבועה בסעיף 6 (1) לחוק.

19. סעיף 6 (2) לחוק קובע חזקה שלפיה הנתבע פעל בניגוד לחוק כאשר –

"הנתבע סירב לספק מוצר או שירות ציבורי, מנע כניסה למקום ציבורי או סירב לתת שירות במקום ציבורי, לנמנים עם קבוצה המאופיינת לפי עילה מעילות ההפליה המנויות בסעיף 3, ולא סירב כאמור, באותן נסיבות, למי שאינם נמנים עם אותה קבוצה"

20. בעניין זה, הציג התובע את ההבדל בתוצאות בין ניסיונותיו להתקבל כחבר באתר בשמו האמיתי, דניאל סיסו, ובין ניסיונותיו להתקבל כחבר באתר בשמות הבדויים "עמרי רובינשטיין" ו"דניאל גרינברג". ייאמר מיד: אילו הראה התובע, כי ההבדל היחיד בקורות החיים שעמם נרשם לאתר בין "סיסו" ל"רובינשטיין" ו"גרינברג" היה בשם הנקוב בהם, הייתי קובע ללא כל קושי כי אכן, הוכח התקיימה של החזקה. אלא שהניסוי שערך התובע כשל בשל כשל בסיסי של שיטות מחקר: הוא ביקש להוכיח את השפעתו של משתנה פלוני, אך שינה לא רק את אותו משתנה, אלא אף משתנה נוסף. כלומר, ההבדל בין דניאל סיסו, עמרי רובינשטיין ודניאל גרינברג אינו רק בשמותיהם (ובין גרינברג וסיסו – בשם משפחתם), אלא גם בפרמטרים נוספים: בין רובינשטיין ובין סיסו – במקום העבודה ובמקום הלימודים; בין גרינברג וסיסו – במקום העבודה. על כן, בהנחה שכל יתר הפרמטרים זהים לחלוטין, ניתן להניח כי סיסו נדחה וגרינברג התקבל בשל שם המשפחה, א בשל מקום העבודה.

כאמור, סעיף 6 (2) לחוק מחייב סירוב לפלוני והסכמה לאלמוני "באותן נסיבות". אכן, כטענת ב"כ התובע, אין הוא מחייב זהות מלאה של הנסיבות, והשאלה היא, האם בין דניאל סיסו ובין דניאל גרינברג מתקיימת זהות נסיבות כנדרש?

תשובתי לכך היא בשלילה. אין ספק כי הנתבעת ממיינת את המבקשים להצטרף לאתר על בסיס מסלול הקריירה שלהם. הדבר עולה בבירור הן מן התשובות שקיבל התובע כאשר נדחתה מועמדותו (אז נכתב לו כי הוא מוזמן לשוב ולשלוח את קורות חייו "בתפקידו הבא"), והן מן הפרמטרים שנדרש מועמד לאתר למלא, שם לרקע התעסוקתי ניתן דגש מיוחד. על כן,

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17-05-5549 סיסו ואח' נ' אינטרמץ' בע"מ ואח'

אני סבור כי שוני במקום העבודה אינו מאפשר לקבוע כי מדובר ב"אותן נסיבות", וכי זהות מקום העבודה מהווה "נסיבה" שכל שוני בה יש בו כדי לשנות מן התוצאה.

21. יובהר: כלל אינני משוכנע כי מדיניותה של התובעת לקבל לחברות באתר מתמחים במשפטים המועסקים במשרדים גדולים היא מדיניות הגיונית או נכונה, בוודאי שאינני סבור כי משרד שקל נופל ממשרד גורניצקי (או להיפך, כמובן) מבחינה מקצועית או מכל בחינה אחרת. אך לא זו השאלה. מקום שבו מקום העבודה הוא אחד התבחינים לקבלת החלטה (ועל כך אין מחלוקת), ברי כי כאשר יש שוני במקומות העבודה – אין מדובר במתן השירות "באותן נסיבות", ועל כן תוצאה שונה בהתאם לנתון שהוזן היא סבירה.

ודוק: סעיף 3 לחוק אינו מונה "מקום עבודה" כאחת מעילות האפליה האסורות. כך שגם אילו קבעתי, שאין הצדקה סבירה להבחנה בין משרד שקל ובין משרד גורניצקי, עדיין אין בכך כדי להקים את החזקה הקבועה בסעיף 6 (2) לחוק, ואין בכך כדי להקים לתובע עילת תביעה.

22. התובע הפנה לפסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב – יפו בתיק תע"א (ת"א) 3816/09 מישל מלכה נ' התעשייה האווירית לישראל (2013) (להלן: "עניין מלכה"), על מנת להראות כי די לתובע שיראה כי מועמד בעל נתונים שווים הנושא שם משפחה "אשכנזי" התקבל, על מנת להקים את החזקה. אלא שאין הנדון דומה לראיה, משני היבטים: ראשית, בעניין מלכה, נקבע כעניין שבעובדה, כי פרט לשם המועמד בכותרת מסמך קורות החיים, לא היה כל הבדל שהוא בין שני המסמכים (וראו סעיף 3 ה' לפסק הדין בעניין מלכה); לא כן בענייננו. שנית, בעניין מלכה נקבע כעניין שבעובדה שהגורם שקיבל לידיו את קורות החיים הגיב להם באמירה בעל אופי גזעני, שיש בה כדי להעיד על הטיה, ואם לצטט מתוך פסק הדין:

"לאחר שקילת העדויות, שוכנענו כי אכן נאמרה על ידי בראון – כתגובה ראשונית ואינסטינקטיבית לאחר שקיבל לידיו את קורות החיים של התובע – האמירה המיוחסת לו על ידי מיכאל, לרבות המילים 'מה זה השם הזה, מי זה הערס הזה'" (סעיף 23 לפסק הדין בעניין מלכה)

אמנם במסגרת פסק הדין התייחס בית הדין גם ל"הטיות לא רציונאליות..." עניין שאתייחס אליו בהמשך, אבל בפסק הדין עצמו ניתן היה לקבוע בהיבט העובדתי, כי הגורם הממייך אכן לקה באותן "הטיות" נגד עובדים ממוצא מזרחי. לא כך הוא בענייננו.

23. יוער, כי התובע לא טען להתקיימן של אחת משתי החזקות הנוספות – הקבועות בסעיף 6 (3) או 6 (4) לחוק, ומשכך אינני נדרש להן. בתמצית אעיר, כי לא מצאתי כי מתקיימים יסודות איזו משתי החזקות הללו, אך בנסיבות העניין – די בכך.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17-05-5549 סיסו ואח' נ' אינטרמץ' בע"מ ואח'

24. אני קובע אפוא כי לא התקיימה איזו מן החזקות הקבועות בסעיף 6 לחוק, ועל כן – הנטל להוכיח את קיומה של אפליה מוטל על כתפי התובע.

האם עמד התובע בנטל להוכיח כי הופלה לרעה?

25. כפי שציינה ב"כ התובע, ובצדק – הוכחתה הפוזיטיבית של אפליה אינה משימה קלה, בוודאי כאשר אין המקרה נופל לאחת החזקות הקבועות בחוק. בתשובה לשאלת בית המשפט, השיבה פרופ' ביטון כי:

"בהינתן העובדה שהצלחנו להביא 4 פרופילים שהסברים ללמה הם לא התקבלו הם לא משכנעים, ולא יוצרים הבדלים רלוונטיים, הוכחנו את טענתנו להפליה. כשאני מסתכלת גם על זה שהתובע פעמיים נדחה, ושהרעיון המרכזי של אתר כזה הוא רעיון לקבל אנשים בדיוק מסוגו של התובע, על דרך ההישג – ואם אישאל מי משכנע יותר, במאזן ההסתברויות בין הצדדים, אני סבורה שההסבר שלנו משכנע מזה של הנתבעת." (עמ' 21 לפרוטוקול, ש' 15 – 19)

26. אין בידי לקבל עמדה זו. התובע הציג בתצהירו שורה של מקרים שבהם, לשיטתו, התקבלו מועמדים שהם סטודנטים (בניגוד לטענת הנתבעת שלפיה סטודנטים אינם מתקבלים לאתר). הנתבעת התייחסה לכל אחד ואחד מן המקרים האמורים, והציגה ראיות (אשר בהסכמת התובע הוצגו באולם, אך לא הוגשו, על מנת להגן על פרטיותם של אותם חברים באתר) המלמדות כי ביחס לכל אחד מאותם סטודנטים החברים באתר – יש טעם מיוחד לקבלתו לאתר (וראו סעיפים 16 – 33).

27. יתרה מכך, מתוך שמונה עשר החברים באתר שהזכיר התובע, **שמונה נושאים שם משפחה שהוא מזרחי במובהק**. אני ער לעמדת הפסיקה, שלפיה קיומה של הפליה נבחן בכל מקרה ומקרה, ואין בעובדה שבמועדון פלוני נמצאים ברגע נתון מבליים ממוצא מזרחי כדי לקבוע שאדם אחר ממוצא מזרחי, שכניסתו נמנעה, לא הופלה. אלא שקביעות אלה, המקובלות עליי בעיקרון, אינן מתאימות לענייננו. טענתו של התובע, יש לזכור, היא כי מאחר שהוא בעל שם משפחה מזרחי, הופעלו לגביו כללי סינון נוקשים יותר או הוחלה הקפדה יתרה על הכללים. לעניין טענה זו, העובדה שהתקבלו מועמדים הנושאים שם משפחה מזרחי חרף היותם סטודנטים יש בה כדי לסתור את הטענה שהועלתה.

28. בהקשר זה אעיר, כי בתצהירו של מנכ"ל הנתבעת, הוצג ניתוח מספרי של החברים באתר הנושאים שם "מזוהה עדתית". הנתונים שהוצגו, ואשר מנכ"ל הנתבעת לא נשאל עליהם דבר וחצי דבר בחקירתו, מלמדים כי מעט פחות ממחצית החברים באתר – נושאים שם משפחה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17-05-5549 סיסו ואח' נ' אינטרמץ' בע"מ ואח'

מזרחי מובהק. יש להניח כי גם בקרב החברים אשר נושאים שמות משפחה עבריים, שיש קושי לזהות על פיהם את עדת המוצא יש חברים ממוצא מזרחי – לפחות על פי שיעורם באוכלוסייה הכוללת. בנסיבות אלה, הטענה לקיומה של הטיה נגד אנשים ממוצא מזרחי אינה משכנעת.

29. שני מקרים קונקרטיים שהציג התובע דורשים התייחסות מפורטת. האחד הוא של מר ע"צ (אשר פרטיו המלאים לא יצוינו, על מנת לשמור על פרטיות מי שאינו צד להליך), שהוא מתמחה במשרד עו"ד שקל, ואשר מועמדו לא נדחתה באופן אוטומטי, כפי שהיה במקרה של התובע, אלא שהוא התבקש למסור נתונים נוספים. האחר הוא של מר ד"ה (גם פרטיו לא יצוינו כאן במפורש, מאותו טעם) המתמחה במשרד עורכי הדין וינשטוק-זקלר, שאף הוא אינו אחד מעשרת משרדי עורכי הדין הגדולים.

30. לא ראיתי לבחון את ענייניהם של ע"צ ושל ד"ה לשם בדיקת התקיימות יסודות החזקה הקבועה בסעיף 6 (2), מאחר שפרטיהם אינם מופיעים בכתב התביעה שהגיש התובע. כידוע, העובדות המופיעות בכתב התביעה הן המגבשות את חזית המחלוקת, ועל כן – יש לקבוע כי התובע ראה בשני הפרופילים הפיקטיביים את העובדות המקימות את החזקה, וכי התייחסותו לענייניהם של ע"צ ושל ד"ה נועדה רק להוסיף, בבחינת "עדות שיטה".

31. אלא שגם לגוף העניין, אינני חושב שהתייחסות האתר לע"צ ולד"ה יש בה כדי לסייע לתובע.

ביחס למר ע"צ – טענה הנתבעת, שמועמדו לא אושרה, וממילא עיון בפרטים שמסר לאתר (וראו נספחים ח'1 – ח'3 לתצהיר התובע) מלמד כי הוא ציין שם שהוא סטודנט לתואר שני – עובדה שיש בה משום הבדל בין התובע ובינו, המצדיק, על פי מדיניות הנתבעת, עיון מועמדו.

אציין, תחילה, כי מר ע"צ לא הובא לעדות, אף שלטענתו של התובע הוא חברו להתמחות. משכך, יש קושי של ממש לקבל את נספחים ח'1 – ח'3 לתצהיר התובע, שכן ספק אם על פי דיני הראיות התובע עצמו יכול להעיד על הנתונים שמילא ע"צ בשאלון באתר, ודי בכך על מנת להימנע מהסתמכות על היבט זה.

אך מעבר לכך, ההסבר שנתנה הנתבעת, שלפיה היותו של ע"צ סטודנט לתואר שני מהווה "דבר מה נוסף" המצדיק את החריגה מהמדיניות הרגילה של האתר – מקובל עליי, והוא סביר בעיניי.

32. ביחס למר ד"ה – הנתבעת טענה, כי מועמדו אושרה והוא התקבל לאתר :

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17-05-5549 סיסו ואח' נ' אינטרמץ' בע"מ ואח'

"על יסוד עבודתו כמתמחה במשרד עורכי דין המייצג חברות ענק ותאגידים
עסקיים מהמובילים בישראל ובעולם..." (סעיף 21 לתצהיר מנכ"ל הנתבעת)

אכן, אין הבדל מהותי בין משרד וינשטוק-זקלר ובין משרד שקל. שני המשרדים מוכרים כמשרדי בוטיק, אשר אינם נמנים עם המשרדים הגדולים, אך ידועים בהתמחותם בנושא ספציפי (האחד – בתחום ההגבלים העסקיים; האחר – בתחום המסים). כך שההנמקה שניתנה לקבלתו של ד"ה לאתר יכלה להתאים, באותה מידה עצמה, לקבלתו של התובע.

אלא שגם אם טענה מנהלת צוות המיון, שהתברר בדיון כי היא גם מנהלת הצוות וגם חברת הצוות היחידה (וראו לעניין זה עמ' 9 לפרוטוקול ש' 15 – 16), הטעות שעשתה היא בכך שלא בדקה את פרטיו של משרד שקל. מדובר, לכל היותר, בהתרשלות של הממיינת, וגם אם ניתן לקבוע הפליה על בסיס התרשלות (ואינני משוכנע שכך הוא), בוודאי היה על התובע להוכיח כי ההתרשלות אינה התרשלות סתם, אלא שמקורה בהפליה, ובמילים אחרות: כי גבי גל, ראש צוות המיון בנתבעת, בוחנת את טופסי המועמדות של מועמדים ממוצא מזרחי (וליתר דיוק: בעלי שם משפחה מזרחי) באופן רשלני ביחס לאופן שבו היא בוחנת את טופסי המועמדות של מועמדים בעלי שם משפחה אשכנזי.

33. בעיקרי הטיעון שהגיש התובע לקראת הדיון, הוצגו מחקרים המלמדים, לכאורה, על הטייה מובנית לרעת אנשים הנושאים שם משפחה מזרחי (וראו סעיף 15 לעיקרי הטיעון). אלא שטענה זו – כמו המחקרים שהוצגו – מהווה טענה עובדתית, ולראיה היא צריכה. בהנחה שנקבל את הטענה כי מדובר במחקר מדעי (בתחום מדעי החברה), הרי הגשת המחקרים והסקת מסקנות מהם טעונה הגשת חוות דעת מומחה, אשר יבהיר, בין היתר, את מידת התקפות המחקרית של המחקרים, את מידת המובהקות הסטטיסטית וכו'. בוודאי שלא ניתן לומר כי מחקר שנערך, לא הוגש, ובוודאי לא גובה בחוות דעת מומחה "מוכיח" כי הפליה על בסיס מוצא מזרחי קיימת.

34. משלא הוכיח התובע כי ההתרשלות הנטענת בבחינת פרטי מועמדותו של התובע נעוצה בהטיה על רקע מוצא עדתי – הוא לא הוכיח את תביעתו, ודינה להידחות.

בטרם סיום

35. אנחנו מצויים בשלהי שנת 2017. אדם יכול לשוחח עם אדם המצוי במרחק רבבות קילומטרים ממנו ללא כל קושי; הגבולות הפיזיים והמדעניים מאבדים אט-אט מחשיבותם. אלא שלכל אלה אין משמעות, כל עוד מציבים בני האדם גבולות מלאכותיים בין אדם לאדם. בפסק הדין

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17-05-5549 סיסו ואח' נ' אינטרמץ' בע"מ ואח'

בתא"מ (ת"א) 13-04-18352 חסוי נ' פרופורציה פי.אם.סי בע"מ (2015) כתבתי את הדברים הבאים:

"נקודת המוצא לדיון שלפנינו היא זו: הפליה על רקע מגדר, נטייה מינית, גזע, צבע עור, לאום, גיל או מצב רפואי (לא בהכרח בסדר הזה) היא התנהגות פסולה, נפסדת ומכוערת. בית המשפט נדרש לשלוח מסר ברור וחד משמעי, שלפיו מדיניות או התנהלות אשר יש בהן משום הפליה אסורה – אינן יכולות לעמוד, והנוקט מדיניות כזו – יידרש לשאת בתוצאותיה ולשלם את מחירה.

בהפליה כאמור יש לא רק דופי משפטי-חוקי, כי אם פסול מוסרי עמוק, היורד לשורשה של ההתנהגות האנושית הראויה: פסילתו של אדם על רקע שוני בלתי רלוונטי היא פגיעה עמוקה וחמורה במרקם החיים החברתיים, ועל המדינה – ובתי המשפט בכלל זה – מוטל להילחם בתופעה זו ככל יכולתם.

אולם מן האמור לא עולה, שיש להקל על הטוען להפליה, ולפטור אותו מן החובה להוכיח את טענתו להפליה. הטוען להפליה נדרש להוכיח טענתו באמות המידה ובראיות הנדרשות במשפט האזרחי. דווקא בשל הפסול המוטמע המובנה באפליה, יש להיזהר בהטלת הדופי של הפליה באדם או בתאגיד – ועל כן יש להקפיד בטרם הטלת אות קלון שיפוטי של הפליה, ועל בית המשפט לבחון באופן זהיר ומדוקדק, אם אכן הפליה הייתה כאן – או שמא התנהגות אחרת, מותרת."

הדברים שכתבתי בשנת 2015 עודם משקפים נאמנה את גישתי היום. לא ניתן להתעלם מן העובדה, שיש בחברה הישראלית מי שמפלה; יש בחברה הישראלית מי שמפלה; יש בחברה הישראלית מי שטרם הפנימו את העובדה שצעיר שנכנס ל"חברת הבוגרים" בשנת 2017, איננו "מזרחי" או "אשכנזי", כי אם ישראלי. המאבק למניעת הפליה הוא מאבק ראוי ונכון. אלא שבענייננו – הוא הופנה אל הכתובת הלא-נכונה.

36. ב"כ התובע טענה בסיכומיה, כי החוק נועד לאסור על הטיות בלתי-מודעות. בכך הסתמכה ב"כ התובע על האמור בסעיף 55 לפסק הדין בעניין מלכה. אכן, תכליתם של דיני איסור האפליה אינה למנוע רק אפליות מכוונות ומוצהרות, כדברי בית הדין הנכבד שם. אלא שבעניין מלכה, הייתה ההטיה ברורה ומובהקת, שכן הגורם הממייך נתן פומבי, כך נקבע עובדתית, לאותה הטיה גזענית. האם יכול החוק למנוע הטיה לטנטית, אשר אינה נמצאת אלא בראשו של הממייך? אשר אפשר שהוא עצמו אינו מודע לה? (וראו לעניין זה עמ' 21 לפרוטוקול, ש' 9 – 11). למעשה, ב"כ התובע עותרת כאן למתן פסק דין הקובע כי מקום שבו גורם ממייך הפלה מבלי שהשיקול העדתי היה חלק מן השיקולים המודעים שלו, יש לחייבו בגין ההפליה. גם אם אני מסכים בכל לבי שיש צורך לעקור מן השורש את ההטיות העדתיות – אני חושש שאינני יכול לקבל טענה שתפקיד זה הוא תפקידו של החוק. החוק נועד למנוע הפליה מקום שבו עילת ההפליה ברורה (גם אם לא מוצהרת), שכן "אין עונשין על דברים שבלב".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17-05-5549 סיסו ואח' נ' אינטרמץ' בע"מ ואח'

סוף דבר

37. משלא הוכח כי התובע הופלה בכך שלא התקבל לחברות באתר, התביעה נדחית. בנסיבות העניין, מאחר שהוגשה תביעה שכנגד (שנדחתה בהסכמה), ומאחר שהתביעה העלתה נושא הראוי לבירור, לא ייעשה צו להוצאות וכל צד יישא בהוצאותיו.

ניתן היום, כ"ו אלול תשע"ז, 17 ספטמבר 2017, בהעדר הצדדים.

עמית יריב, שופט